

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทร. ๐-๔๓๒๐-๓๕๐๐
Email : oard3@yahoo.com

ที่ กษ ๐๙๑๙/ ๖ ๑๓๗๓ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๔ เมษายน ๒๕๖๙

เรียน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

ด้วยกรมวิชาการเกษตรได้จัดทำข้อมูล “เตือนภัยการเกษตร” โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพืชชนิดต่าง ๆ การเกิดโรคระบาดในพืช การระบาดของแมลงศัตรูพืช ตลอดจนข้อสังเกต ข้อควรระวัง แนวทางแก้ไข/ป้องกัน เพื่อเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร ผู้ประกอบการ สื่อมวลชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์ ตั้งนั้น สวพ. ๓ จึงขอส่งข้อมูลดังกล่าว มาเพื่อใช้ประโยชน์ในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจแก้ปัญหาระบาดภัยแล้งระดับจังหวัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายสิริณวิชญ์ วิทยวรรณกุล)

ผู้อำนวยการกลุ่มประสานและบริหารนโยบาย รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓

เตือนภัยการเกษตร
ช่วงวันที่ 1 - 14 เมษายน 2569

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
อากาศร้อน และมีฝนตกบางพื้นที่	1. กระจับปี่เขียว	ทุกระยะการเจริญเติบโต	เพลี้ยจักจั่นฝ้าย	ทำลายในช่วงต้นพืชยังเล็ก ทำให้ต้นไม่เจริญเติบโต หรือตายได้ โดยทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ มีผลทำให้ใบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล และจะลง ใบจะเหี่ยว และแห้งกรอบในที่สุด	ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น ฟลอร์นิกามิด 50% WG อัตรา 2 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 2.5 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ บิวโทรเฟซิน 40% SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพเมโทรซิน 50% WG อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไทอะมีโทกแมซม 25% WG อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไคโลไทอะนิติน 16% SG อัตรา 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร เริ่มพ่นสารเมื่อพบตัวอ่อนเพลี้ยจักจั่นฝ้ายเฉลี่ยมากกว่า 1 ตัวต่อใบ
	2. แตงโม	ทุกระยะการเจริญเติบโต	เพลี้ยไฟฝ้าย	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน ในระยะแตงโมทอดยอดทำให้ชะงักการเจริญเติบโต ลักษณะอาการที่เกิดจากเพลี้ยไฟฝ้ายเรียกว่า ยอดตั้ง หากเพลี้ยไฟฝ้ายระบาดในช่วงอายุ 1 เดือนหลังปลูกจะก่อให้เกิดความเสียหายมาก ถ้าพ่นช่วงนั้นแล้วแตงโมจะทอดยอดก็จะเป็นการทำลายได้ดีกว่า มัก	1. ทำการรองก้นหลุมปลูกก่อนการย้ายปลูกด้วยสารฆ่าแมลง เช่น คาร์แบไพโรทรคลอไรด์ 4% G อัตรา 3 กรัมต่อหลุม หรือ คาร์แบไพโรทรคลอไรด์/ไฮไซโปรคาร์บ 3%/3% GR อัตรา 2 กรัมต่อหลุม หรือ ไดโนทีฟูแรน 1% G อัตรา 2 กรัมต่อหลุม หรือ เบนฟูราคาร์บ 3% G อัตรา 2 กรัมต่อหลุม เมื่อใส่สารลงในหลุมแล้ว

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	3. พืชตระกูลส้ม (เช่น มะนาว มะกรูด ส้มโอ และ	ออกดอก - ติดผลอ่อน	ไรแดงแอฟริกัน	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ที่บริเวณด้านหน้าใบหรือด้านบนของใบส้ม แต่ในกรณีที่มีการระบาดรุนแรง ประชากรของไรหนาแน่นอาจพบการทำลายของไรที่บริเวณหลังใบ	<p>1. หมั่นสำรวจแปลงส้มทุกสัปดาห์ในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือนธันวาคม - พฤษภาคม และในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม</p> <p>2. เมื่อพบไรแดงแอฟริกันเริ่มลงทำลายส้มให้</p>
					<p>ให้โรยดินกลบสารบาง ๆ ก่อนทำการยักกล้า ลงหลุมเพื่อป้องกันรากพืชส้มสัมผัสสารโดยตรง ซึ่งอาจทำให้เกิดความชื้นต่อพืชได้</p> <p>2. สุ่มสำรวจแปลง 100 ยอดต่อไร่ ทุกสัปดาห์ โดยเคาะลงบนแผ่นพลาสติกสีดำ เมื่อพบ เพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยมากกว่า 5 ตัวต่อยอด ทำการ ป้องกันกำจัดโดยใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ เช่น สไปโรแทน 12% SC อัตรา 15 - 20 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไซแอนทรานิลิโพรล 10% OD อัตรา 30 - 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 40 - 50 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ สไปโรซีเฟน 24% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อีมาคโกลพริด 70% WG อัตรา 10 - 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอร์ฟีนาเพอร์ 10% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร คิวราฟนัสระบบสลับกลุ่มสาร ตามกลไกการออกฤทธิ์ ทุกรอบ 14 วัน โดย พ่นสารแต่ละกลุ่มไม่เกิน 3 ครั้งต่อรอบ</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	ส้มเขียวหวาน)		สภาพอากาศแล้ง	<p>และที่ผลด้วย ทำให้ใบและผลมีสีเขียวจางลง เนื่องจากสูญเสียคลอโรฟิลล์ หากมีการระบายรุนแรง อาจทำให้ใบ และผลร่วงในที่สุด</p>	<p>หากการป้องกันกำจัด ด้วยการให้น้ำติดต่อกันหลาย ๆ ครั้ง</p> <p>3. หากมีการระบายรุนแรง โดยสามารถสังเกตเห็นใบส้มเริ่มมีสีเขียวจางลง และเมื่อใช้แวนชวยสโองดู พบตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของไรดูดทำลายอยู่ทั่วไปบนใบ ให้ทำการกำจัดด้วยสารฆ่าไรชนิดดูดกินหนึ่ง เช่น โพรพาร์ไท์ 30% WP อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะมีทราซ 20% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ เฮกซีไทอะซอกซ์ 1.8 % EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หากยังพบการระบาดของไรให้พ่นสารฆ่าไรซ้ำอีก 1 ครั้ง ห่างจากครั้งแรก 5 วัน</p> <p>***** ไม่ควรใช้สารฆ่าไรกลุ่มเดียวกันติดต่อกันเป็นเวลานาน ควรใช้สลับกลุ่มเพื่อป้องกันการต้านทานต่อสารฆ่าไร</p>
	4. มะพร้าว น้ำหอม	เริ่มออกดอก (ก่อนจับบาน) - ติดผล (หลังจับบาน)	สภาพอากาศแล้ง	<p>พบอาการใบย่อยเหี่ยว ทางใบสู่ลง ใบแห้งหักพับลง ดอกร่วง ผลเหี่ยว ผลร่วง ผลแตก หลังช่อดอกบานจะมีผลตอการติดผล และการหลุดร่วงของผล ผลไม่สมบูรณ์ ได้ผลขนาดเล็ก มีเนือบาง และน้ำหนักน้อยกว่า ผลสีบร่วง การติดผลลดลง ชะงักการเจริญเติบโต</p>	<p>1. ควรมี แหล่งน้ำ 10 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ปลูกมะพร้าว เพื่อให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และควรให้น้ำในช่วงเช้า</p> <p>2. ใช้มีนสปริงกลอร์ ให้น้ำในทรงพุ่ม เพื่อเพิ่มความชื้นสัมพัทธ์ ภายใบบแปลงมะพร้าวไม่ควรต่ำกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาเกิดความเครียดจากการขาดน้ำและ</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	5. มะพร้าว	มะพร้าวที่ยังไม่ให้ผลผลิตและมะพร้าวที่ให้ผลผลิตแล้ว	1. หนอนหัวดำ มะพร้าว	ระยะหนอนเท่านั้นเข้าทำลายใบมะพร้าว โดยทะทะกินผิวใบบริเวณใต้ทางใบจากนั้นจะถักใบนำมูลที่ถ่ายออกมาผสมกับเส้นใยที่สร้างขึ้นนำมาสร้างเป็นอุโมงค์คลุมลำตัวยาวตามทางใบ บริเวณใต้ทางใบ ตัวหนอนอาศัยอยู่ภายในอุโมงค์ที่สร้างขึ้นและทะทะกินผิวใบ โดยทั่วไป	อุณภูมิสูงจากสภาพอากาศของมะพร้าวได้ 3. ใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ บำรุงต้นในปริมาณน้อยแต่บ่อยครั้ง สม่ำเสมอ เพื่อให้ต้นสมบูรณ์ และมีดอกตัวเมียที่สมบูรณ์ จะติดผลมากขึ้น ช่วยให้การขยายขนาดผลเป็นไปตามปกติ 4. ตัดทางใบ เพื่อลดการคายน้ำและสงวนธาตุอาหารในช่วงแล้ง ตัดทางใบแก่ทั้งลักษณะใบย่อยเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ทางใบลู่ลง หรือห้อยขนานลำต้นใบย่อยเปลี่ยนเป็นสีเหลืองถึงเหลืองอมน้ำตาลไม่รองรับทะทะลายมะพร้าว 5. การคลุมดิน ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น ทางมะพร้าว หญ้าแห้ง หรือการปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน และหากปลูกพืชคลุมดินตระกูลถั่วจะช่วยเพิ่มธาตุไนโตรเจนในดินอีกด้วย เอกสารอ้างอิง :การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม https://www.doa.go.th/hort/?p=66899
					กรณีพบการระบาดของแมลงและระบายน้อยของหนอนหัวดำมะพร้าวในพื้นที่ ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ 1. ทำการเกษตรกรรม โดยการตัดทางใบส่วนที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลาย ลงมาย่อยสลาย ผึ่งกลบ หรือจมน้ำทันที เพื่อกำจัดหนอนหัวดำ

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				<p>หนอนหัวดำมะพร้าวชอบทำลายใบแก่ หากการทำลายรุนแรงจะพบว่า หนอนหัวดำมะพร้าวทำลายก้านทางใบ อัน ผลผลิ มะพร้าว ต้นมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายทำลายใบหลาย ๆ ทาง พบว่าหนอนหัวดำมะพร้าวจะถูกโยนทิ้งใบมะพร้าวมาเรียงติดกันเป็นแพ เมื่อตัวหนอนโตเต็มที่แล้วจะถูกโยนทิ้งลำตัวอีกครั้ง และเข้าตักแต่อยู่ภายในอุโมงค์ ตักแต่มีสีน้ำตาลเข้ม ตักแต่พืชผู้จะมีขนาดเล็กลงว่า ตักแต่พืชเมื่อยเล็กน้อย มีสีอ่อนอมหัวดำมะพร้าวที่ผสมพันธุ์แล้วจะวางไข่เช่นเส้นใยที่สร้างเป็นอุโมงค์ หรือซากใบที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวลงทำลายแล้ว ตัวหนอนเมื่อพอกออกจากไข่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม 1 - 2 วัน ก่อนจะย้ายไปกัดกินใบมะพร้าว จึงมักพบหนอนหัวดำมะพร้าวหลายขนาดกัดกินอยู่ในใบมะพร้าวใบเดียวกัน หากการทำลายรุนแรงอาจทำให้ต้นมะพร้าวตายได้</p>	<p>มะพร้าว ผลิตจำนวนประชากรของหนอนหัวดำมะพร้าวได้ง่ายและเร็ว</p> <p>2. ใช้แบคทีเรียบาซิลลัส ทูริงเจนซิส <i>Bacillus thuringiensis</i> อัตรา 80 - 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทางใบ 5 ลิตรต่อต้น ทุก ๆ 7 วัน ติดต่อกัน 3 ครั้ง</p> <p>3. ปล่อยแตนเบียนโกนีโอซิส <i>Goniozus nephantidis</i> ในช่วงเย็นพลบค่ำ อัตรา 200 ตัวต่อไร่ ทุก 7 วัน ติดต่อกัน 4 ครั้ง หรือปล่อยแตนเบียนบราโคมีเรีย <i>Brachymeria nephantidis</i> (แตนเบียนตักหนอนหัวดำมะพร้าว) ในช่วงเย็นพลบค่ำ อัตรา 120 ตัวต่อไร่ ทุก 7 วัน ติดต่อกัน 4 ครั้ง</p> <p>กรณีที่พบการระบาดของแมลง ใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรอย่างเคร่งครัด ต้นที่สูญเสียกว่า 4 เมตร</p> <p>1. การพ่นสารทางใบ</p> <p>ใช้สารฟลูเบนไดอะไซด์ 20% WG อัตรา 5 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอแรนทรานิลิเฟอรอล 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ สปีโนแมสต 12% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร (พืชสูงต่อฝั่ง) หรือ ฟีเพนบูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร (พืชสูงต่อกิ่ง) พ่น 1 - 2 ครั้ง ให้ทั่วทรงพุ่ม จะมีประสิทธิภาพป้องกัน</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					<p>กำจัดได้ประมาณ 2 สัปดาห์ กรณีที่มีการปล่อยแตงเบือขึ้น ให้พ่นสารเคมีก่อน ประมาณ 2 สัปดาห์ก่อนทำการปล่อยแตงเบือขึ้น กรณีที่มีการเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของหนอนหัวตำมะพร้าวสามารถใช้วิธีการนี้ได้</p> <p>2. การฉีดสารเคมีเข้าลำต้น โดยเลือกใช้สารเคมี 2 ชนิด ได้แก่</p> <p>ต้นมะพร้าวความสูง 4 - 12 เมตร ใช้สาร อีมาเมกติน เบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 5 มิลลิตรต่อต้น หรือ อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 15 มิลลิตรต่อต้น</p> <p>ต้นมะพร้าวที่สูงเกิน 12 เมตร ใช้สาร อีมาเมกติน เบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 10 มิลลิตรต่อต้น หรือ อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 30 มิลลิตรต่อต้น</p> <p>ฉีดเข้าที่ลำต้นมะพร้าว โดยใช้ดอกสว่าน 3 - 4 หน เจาะรูให้เอียงทำมุม 45 องศา จำนวน 1 - 2 รู ตำแหน่งของรูอยู่สูงจากพื้นดินประมาณ 0.5 - 1 เมตร หลังใส่สารใช้ดินน้ำมันตัดให้ได้ขนาดประมาณ 1 ลูกบาศก์นิ้ว อุดตรงรูทันที เพื่อป้องกันแรงดันที่จะทำให้สารไหลย้อนออกมา มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดหนอนหัวตำมะพร้าว ได้ภายใน 90 วัน</p> <p>ไม่แนะนำให้มะพร้าวความสูงน้อยกว่า 4 เมตร</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ		2. แมลงดำหนามมะพร้าว	ทำลายส่วนใบของมะพร้าว โดยทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย อาศัยอยู่ในใบอ่อนที่ยังไม่คลี่ของมะพร้าว และทะลุกินผิวใบ ใบมะพร้าวที่ถูกทำลายเมื่อใบคลี่กางออกจะมีสีน้ำตาลอ่อน หากใบมะพร้าวถูกทำลายติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้ยอดของมะพร้าวมีสีน้ำตาลเมื่อมองไกล ๆ จะเห็นเป็นสีขาวโพลน ชาวบ้านเรียก “มะพร้าวหัวหงอก”	<ol style="list-style-type: none"> วิธีขุดกรรมและวิธีกล ไม่ควรเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์มะพร้าวหรือพืชตระกูลปาล์มมาจากแหล่งที่มีการระบาด การใช้ชีววิธี การใช้แตนเบียนที่เฉพาะเจาะจงกับแมลงดำหนาม เช่น แตนเบียนอะซีโคเตสฮิสปีนารัม (<i>Ascodes hispinorum</i>) และแตนเบียนเตตราสติกัส บรอนทิสปี (<i>Tetrastichus bronstispace</i>) มาเลี้ยงขยายเพิ่มปริมาณ และปล่อยทำลายหนอนแมลงดำหนามมะพร้าว การใช้สารเคมี <ul style="list-style-type: none"> กรณีมะพร้าวต้นเล็ก ใช้สารอิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 1 กรัม หรือ ไทอะมีโทกแซมม 25% WG อัตรา 1 กรัม หรือ ไดโนซีฟูแรน 10% WP อัตรา 1 กรัม ละลายน้ำ 1 ลิตรต่อต้น ราดบริเวณยอดและรอบคอมมะพร้าว หรือ การใช้สารคาร์เพนไฮโตรครอไรต์ 4% GR ใส่ถุงผ้าที่ตัดแปลงคล้ายถุงชา อัตรา 30 กรัมต่อต้น มีประสิทธิภาพป้องกันกำจัดแมลงดำหนามมะพร้าวได้นานประมาณ 1 เดือน
	6. ทุเรียน	พัฒนาผล	1. สภาพอากาศแล้ง	<p><u>อาการที่ใบ กิ่ง และต้น</u></p> <p>ใบเหลือง ใบแห้ง ใบไหม้ ใบร่วง ยอดเหี่ยว กิ่งแห้ง เหี่ยวเฉา เปลือกต้นแห้ง ลำต้นไหม้ ชะงักการเจริญเติบโต</p>	<ol style="list-style-type: none"> เพิ่มความชื้นในทรงพุ่มโดยการให้น้ำปริมาณอย่างน้อย 200 ลิตรต่อต้นต่อวัน ด้วยการพ่นน้ำหรือ ติดสปริงเกอร์บนต้นทุเรียน ในช่วงที่เหมาะสม คือ ในช่วงเช้า เวลา 6.00 – 8.00 น. หรือ ช่วงเย็นเวลา 15.00 - 17.00 น. และ

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			2. หนองนจาะผล	<p>อาการที่ออก และผล</p> <p>ดอกร่วง ผลเขียว ผลแตก ผลร่วง</p>	<p>เพิ่มเวลาการให้น้ำมากกว่าช่วงเวลาปกติ เพื่อเป็นการระบายความร้อน ลดอุณหภูมิของอากาศ และเพิ่มความชื้นให้กับต้นทุเรียน</p> <p>2. รักษาความชื้นในดิน โดยการคลุมดินด้วยเศษหญ้าหรือวัสดุคลุมโคนต้นทุเรียน</p> <p>3. ลดการให้ปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูง ในช่วงติดผล เพราะจะกระตุ้นให้พืชแตกใบอ่อนส่งผลให้มีการใช้น้ำมากขึ้น</p> <p>4. วัสดุผลต่อต้นในปริมาณที่เหมาะสม หากน้ำไม่เพียงพอแต่มีการติดผลมากต้องตัดผลทิ้งบางส่วน เพื่อให้ต้นอยู่รอด รวมทั้งตัดแต่งใบภายในทรงพุ่มออกเพื่อลดการคายน้ำ</p> <p>5. พ่นด้วยสารเพื่อลดความรุนแรงจากอากาศร้อนและแสง เช่น พ่นสารเคโอลิน (Kaolin) หรือ ดินขาวเคโอลิน อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อน้ำ 200 ลิตร</p>
				<p>เข้าทำลายทุเรียนตั้งแต่ผลเล็ก อายุประมาณ 2 เดือน จนถึงผลใหญ่ทำให้ผลเป็นแผล อาจเป็นผลให้ผลเน่าและร่วงเนื่องจากเชื้อราเข้าทำลายเข้า การที่ผลมีรอยแมลงทำลายทำให้ขายไม่ได้ราคา ถ้าหากหนองนจาจะกินเข้าไปจนถึงเนื้อผล ทำให้บริเวณดังกล่าวเน่าเมื่อผลสุกภายนอกผลทุเรียนจะสังเกตเห็นมูลและรังของหนอนได้อย่างชัดเจน และจะมีน้ำไหลเยิ้ม</p>	<p>1. หมั่นตรวจดูผลทุเรียน เมื่อพบรอยทำลายของหนอน ให้ใช้หม้อหรือขวดแช่แข็งตัวหนอนออกมาทำลาย</p> <p>2. ผลทุเรียนที่เน่าและร่วงเพราะถูกหนอนทำลายควรถูกทำลายโดยการเผาไฟหรือฝัง</p> <p>3. ตัดแต่งผลทุเรียนที่มีจำนวนมากเกินไป โดยเฉพาะผลที่อยู่ติดกันควรถูกรีบ หรือ กำมะพร้าวคั้นระหว่างผล เพื่อป้องกันไม่ให้</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			3. เพลี้ยไฟพริก	เมื่อทุเรียนใกล้แก่ ผลทุเรียนที่อยู่ติดติดกัน หนอนจะเข้าทำลายมากกว่าผลที่อยู่เดี่ยว ๆ เพราะแมมีเชื้อชอวางไข่บริเวณรอยสัมผัสนี้	ตัวเต็มวัยวางไข่หรือตัวหนอนเข้าทำลายอาศัย 4. การต่อผลด้วยถุงมุ้งในลอน ถุงรีเมย์ หรือ ถุงพลาสติกสีขาวขุ่นจะระบุที่บริเวณขอบล่าง เพื่อให้หยดน้ำระบายออก โดยเริ่มห่อผล ตั้งแต่ผลทุเรียนมีอายุ 6 สัปดาห์ เป็นต้นไป จะช่วยลดความเสียหายได้ 5. สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพเมื่อจำเป็นต้องใช่ เช่น แกลบดำ-ไซฮาโลพรีน 2.5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเฉพาะส่วนผลทุเรียน ที่พบการทำลายของหนอนเจาะผล
			3. เพลี้ยไฟพริก	ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยใช้ปากแทงและดูดกิน น้ำเลี้ยงส่วนอ่อนต่าง ๆ ของพืช มีผลทำให้ใบอ่อน หรือยอดอ่อนชะงักการเจริญเติบโต แคระแกร็น ใบโค้ง แห้งหงิกงอ และไหม้ การทำลาย ในช่วงดอก ทำให้ดอกแห้ง ดอกและก้านดอก เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและแกร็น และร่วงได้ และในช่วงผลอ่อน ทำให้ชะงักการเจริญเติบโต หนามเป็นแผลและเกิดอาการปลายหนามแห้ง ผลไม่สมบูรณ์และแคะแกร็น เพลี้ยไฟจะ ระบาดรุนแรงในช่วงแล้ง ระหว่างเดือน ธันวาคม – พฤษภาคม ซึ่งตรงกับระยะที่ต้น ทุเรียนออกดอกติดผล เพลี้ยไฟผสมอาหารอย่าง อุดมสมบูรณ์ สามารถเพิ่มปริมาณได้มาก	1. สำรวจการระบาดของเพลี้ยไฟในระยะ แดกใบอ่อน ดอก และผลอ่อน หากพบเพลี้ยไฟ ระบาดเล็กน้อยให้ตัดส่วนที่ถูกทำลายทิ้ง 2. เมื่อพบเพลี้ยไฟระบาดรุนแรง ใช้สารฆ่าแมลง ที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น อิมิดาโคลพริด 10% SL อัตรา 10 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบเพลี้ยไฟ เฉลี่ยมากกว่า 1 ตัวต่อยอด ช่อ หรือผล และ ไม่ควรใช้สารฆ่าแมลงชนิดใดชนิดหนึ่งซ้ำ ติดต่อกันหลายครั้ง เพราะทำให้เพลี้ยไฟสร้าง ความต้านทานได้

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	7. ถั่วเหลือง	ฝักเต็ม - ฝักแก่	หนอนเจาะฝักถั่ว	หนอนจะเจาะเข้าไปกัดกินเมล็ดที่อยู่ในฝักหลังจากที่งอกออกมาจากไข่ หนอนที่มีขนาดใหญ่สามารถย้ายไปกัดกินฝักอื่น ๆ ได้โดยชักใยดึงฝักมาติดกันแล้วเจาะเข้าไปกัดกินเมล็ดที่อยู่ในฝักใหม่ การเข้าทำลายของหนอนเจาะฝักถั่วทำให้ผลผลิตถั่วเหลืองลดลงมากกว่า 40 เปอร์เซ็นต์	พ่นสารฆ่าแมลง ไตรอะโซฟอส 40% EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ แลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน 2.5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่น 1 - 2 ครั้ง ห่างกัน 7 - 10 วัน
	8. มันสำปะหลัง	ปลูกใหม่ - สร้างหัว/สะสมแป้ง	1. โรคโคนเน่า หัวเน่า (เชื้อรา <i>Phytophthora melonis</i>)	พบอาการใบเหลือง เหี่ยว และร่วง โคนต้นแสดงอาการเน่าเป็นสีน้ำตาลหรือดำ บางพันธุ์ เช่น พันธุ์ห้วยบง 60 พบอาการโคนต้นบริเวณคอต้นแตก เมื่อขุดดูพบหัวมันสำปะหลังเน่าผุภายในเป็นสีน้ำตาล หากอาการรุนแรงไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. หากพื้นที่ปลูกเป็นดินดาน ควรไถระเบิดชั้นดินดาน และตากดินไว้อย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนปลูก 2. แปลงปลูกควรยกร่อง เพื่อไม่ให้หน้าท่วมขัง 3. คัดเลือกพุ่มพันธุ์จากแหล่งที่ไม่มีภาวาระบาดของโรค 4. ก่อนปลูกแช่พุ่มพันธุ์ด้วยสาร เมทาแลกซิล 25% WP อัตรา 20 - 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟอสอีทิล-อะลูมิเนียม 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร เป็นเวลา 10 นาที 5. ควรจัดระยะปลูกให้เหมาะสม เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค 6. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบต้นที่แสดงอาการของโรค ถอนนำไปทำลายนอกแปลงปลูกแล้วโรยปูนขาว หรือราดด้วยสาร เมทาแลกซิล 25% WP อัตรา 20 - 50 กรัม

สภาพแวดล้อม/สภาพ อากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจ เกิดผลกระทบ	ระยะเวลา เจริญเติบโตของ พืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/ อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					<p>ต้นน้ำ 20 ลิตร หรือฟอสฟอรัส-อะลูมิเนียม 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อต้นน้ำ 20 ลิตร บริเวณที่ถอน และโดยรอบทางออกไปประมาณ 1 เมตร</p> <p>7. หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ควรเก็บเศษหญ้า และเศษซากมันสำปะหลัง ไปทำลายนอกแปลงปลูก</p> <p>8. ควรทำความสะอาดเครื่องจักรกล การเกษตรที่ใช้แบแปลงที่เป็นโรค เนื่องจากเชื้อสาเหตุโรคอาจติดมากับเครื่องจักรกล การเกษตรนั้น</p> <p>9. ในแปลงที่มีการระบาดของโรครุนแรง ควรปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน เช่น อ้อย ข้าวโพด หรือพืชตระกูลถั่ว</p> <p>**** ในกรณีที่พบการระบาดของโรครุนแรง ควรปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> พื้นที่ที่พบต้นแสดงอาการของโรคมามากกว่าร้อยละ 50 ควรเฝ้าทั้ง เก็บเศษซากนำไปทำลาย นอกแปลงปลูก แล้วตากดิน พื้นที่ที่พบต้นแสดงอาการของโรค ร้อยละ 30 - 50 <ul style="list-style-type: none"> - มีนสำปะหลังอายุ 1 - 3 เดือน ควรเฝ้าทั้ง เก็บเศษซากนำไปทำลายนอกแปลงปลูก แล้วตากดิน

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					<ul style="list-style-type: none"> - มีนสำปะหลังอายุ 4 - 7 เดือน หว่านปูนขาวให้ทั่วแปลง และควรระวังเกี่ยวกับผลผลิตที่ - มีนสำปะหลังอายุ 8 เดือนขึ้นไป ควรระวังเกี่ยวกับเกี่ยวผลผลิตที่
		ทุกระยะการเจริญเติบโต	2. โรคพุ่มแจ้ (เชื้อไฟโตพลาสมา)	บริเวณยอดแตกตาข้างมากผิดปกติ ข้อถี่สั้น ใบมีขนาดเล็กลง ทำให้ยอดเป็นพุ่ม ใบเหลือง ท่อน้ำอาหารเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ผลผลิตหัวมันลดลง ทั้งขนาดและจำนวนหัวมันต่อต้น หัวมันที่เป็นโรคนี้น้ำหนักเบา	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลือกใช้พันธุ์ดีทางทาน/ทนทานโรค เช่น พันธุ์ กวก. ระยะอง 11 หรือ พันธุ์อิทธิ 2 2. ใช้ท่อนพันธุ์จากแปลงที่ไม่เป็นโรค 3. หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงและรอบแปลงปลูก เพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อสาเหตุโรคและแมลงพาหะ โดยเฉพาะ ต้นสาบม่วง ซึ่งเป็นพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค 4. บำรุงต้น ใส่ปุ๋ย และปรับปรุงดิน เพื่อให้ต้นมีนสำปะหลังแข็งแรง จะช่วยเพิ่มภูมิต้านทานต่อการเกิดโรค 5. ตรวจสอบแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบต้นที่แสดงอาการของโรคให้ถอนนำไปทำลาย นอกแปลงทันที ไม่แนะนำให้ฝังดิน เนื่องจากอาจงอกเป็นต้นใหม่ ซึ่งยังคงมีเชื้อสาเหตุโรคอยู่ <p>***** ในพื้นที่ที่มีการระบาดของเชื้อราเนโครรากรม ไม่แนะนำให้ใช้พันธุ์ กวก. ระยะอง 11 เนื่องจากอ่อนแอต่อเชื้อราเนโครรากรมมาก</p>

รายงาน : สถาบันวิจัยพัฒนา (นางสาวชิวา บุปผาประเสริฐ) ข้อมูลจาก : ศวพ.นครปฐม, ศวพ.ราชบุรี และศวส.ชุมพร
ผู้ปกครอง : สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน (นางสาวสุรัตน์ ทองคำ) ข้อมูลจาก : กลุ่มวิชาการ ศวร. เชียงใหม่ และ ศวร.ระยอง
: กองวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช